

Hanne Kola, Sanni Ollikainen

RUSKABILEET 19–30-VUOTIAILLE VAMMAISILLE JA PITKÄAIKAISSAI- RAILLE

Opinnäytetyö

Sosiaalialan koulutusohjelma

Huhtikuu 2015

KYAMK
University of Applied Sciences

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Hanne Kola, Sanni Ollikainen	Sosionomi AMK	Huhtikuu 2015
Opinnäytetyön nimi		
Ruskabileet 19–30-vuotiaille vammaisille ja pitkäaikaissairaille		25 sivua 5 liitesivua
Toimeksiantaja		
Kouvolan Vammaisjärjestöjen Yhdistys ry		
Ohjaaja		
Lehtori Auli Jungner		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tarjota vammaisille ja pitkäaikaissairaille nuorille aikuisille heille kohdennettua toimintaa. Toiminnallisena opinnäytetyönä järjestettiin Ruskabileet-tapahtuma, jonka avulla tuettiin asiakasryhmän osallisuutta ja ryhmäytymistä. Ruskabileet oli matalan kynnyksen tapahtuma, jonne osallistujat pystyivät tulemaan itsenäisesti. Tapahtuman tavoitteena oli edistää osallistujien sosiaalisten suhteiden luomista sekä toimia aloituksena alkavalle ryhmätoiminnalle.</p> <p>Aikuistuvan vammaisen ongelmana ovat usein sosiaalisten suhteiden ja vapaa-ajan toimintojen vähyys. Aikuiselta vammaiselta puuttuu tavanomaiset ympäristöt, joissa uusia ystävyys-suhteita luodaan. Näitä ovat esimerkiksi koulu, työ ja harrastukset. Lisäksi sosiaaliset taidot ovat vajavaisia, joten uusien kontaktien luominen on haasteellista.</p> <p>Ruskabileet järjestettiin Kouvolan Vaakunan Aula-ravintolassa syyskuussa 2014. Tapahtumaa oli markkinoitu 19–30-vuotiaille vammaisille ja pitkäaikaissairaille. Päivä rakentui muun muassa esiintyjien ohjelmanumeroista, ruokailusta sekä oheistoiminnasta. Taiteen ja kulttuurin täyteinen päivä edisti osallistujien hyvinvointia. Vammaisia ja pitkäaikaissairaita osallistujia oli 20. Osallistujamäärä kasvatti paikalla ollut henkilökunta ja avustajat. Ruskabileet-tapahtumaan liittyi myös jälleentapaaminen. Jälleentapaamisessa markkinoitiin alkavaa ryhmätoimintaa sekä kerättiin suullista palautetta Ruskabileistä.</p> <p>Osallistujilta saatu suullinen palaute oli positiivista. He olivat tyytyväisiä tapahtuman sisältöön ja kokivat tapahtuman ainutkertaisena elämyksenä. Tapahtumassa oli toteutunut heidän haaveensa päästä viettämään autenttista iltaa yökerhossa. Tapahtumaa suunniteltaessa odotukset osallistujamäärästä olivat suuremmat. Vaikka tapahtumaa markkinoitiin laajasti, se tavoitti pääosin vain asumisyksiköiden asiakkaat. Kuitenkin tapahtuman päätarkoitus toteutui ja Ruskabileiden osallistujista muodostui säännöllisesti kokoontuva ryhmä.</p>		
Asiasanat		
vammaisuus, osallisuus, hyvinvointi, pitkäaikaissairaus, vapaa-aika		

Author (authors)	Degree	Time
Hanne Kola, Sanni Ollikainen	Bachelor of Social Services	April 2015
Thesis Title		25 pages 5 pages of appendices
The Autumn Colors Party to Disabled and Chronically Ill People		
Commissioned by		
Kouvolan Vammaisjärjestöjen yhdistys ry		
Supervisor		
Auli Jungner, Senior Lecturer		
Abstract		
<p>The purpose of this functional thesis was to offer meaningful activities to disabled and chronically ill young adults. We organized Autumn Colors Party (Ruskabileet) which supported the involvement of the target group. The party was a low threshold event where participants were able to come independently. The aim of the event was to improve social relationships between the participants and to be as a kick-start to group activities.</p>		
<p>Disabled young adults often confront difficulties with social relations and there are not much free time activities for them. They do not have the ordinary environments where they could create new friendships. These are for instance school, workplace and hobbies. In addition, their social skills are imperfect and therefore creating new contacts is challenging.</p>		
<p>The Autumn Colors Party was organized in the Aula restaurant of the Hotel Vaakuna in Kouvola in September 2014. The event was marketed to 19-30-year-old disabled and chronically ill people. The day included artist performances, dining and other activities. Cultural happening contributed the welfare of the participants. 20 disabled persons attended to the party and the assistants and the personnel of the hotel increased the number of the participants. There was also reunion after the event the purpose of which was to promote starting group activities and to gather the spoken feedback of the Autumn Colors Party.</p>		
<p>The feedback from the participants was positive. They were satisfied with the content of the party and they saw it as a unique experience. The party fulfilled their dream to access to a night club. The expectations for the amount of the participants were bigger on the planning stage. Though the event was marketed widely, mostly the guests of the housing units heard of it. However, the main purpose of the event was fulfilled and the attendants of the Autumn Colors Party created a group that assembles regularly.</p>		
Keywords		
disablement, participation, welfare, long-term illnesses, free time		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTAN KUVAUS.....	7
2.1	Lähtökohdat ja tarve	7
2.2	Kohderyhmän kuvaus	8
2.3	Vammaisen nuoren aikuistuminen ja itsenäistyminen	8
2.4	Vammaisten hyvinvoinnin edistäminen taiteen ja kulttuurin keinoin	11
2.4.1	Valokuvaus.....	11
2.4.2	Musiikki	12
2.4.3	Tanssi	13
2.5	Ryhmätoiminta ja ryhmäytyminen.....	13
3	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	14
3.1	Idean synty	14
3.2	Opinnäytetyön asetelma	15
3.3	Tavoitteet ja merkitys.....	15
3.4	Prosessin kuvaus ja toteutustavat	16
3.4.1	Opinnäytetyön käynnistyminen	16
3.4.2	Tapahtumapaikkaan tutustuminen	17
3.4.3	Markkinoinnin eteneminen	17
3.4.4	Tapahtuman viimeiset valmistelut	18
4	TOIMINNALLINEN OSUUS.....	19
4.1	Ruskabileet.....	19
4.1.1	Ruskabileiden osallistujat	19
4.1.2	Ohjelmanumerot.....	20
4.1.3	Oheistoiminta	20
4.2	Pitsailta	21
5	POHDINTA.....	22
	LÄHTEET.....	25
	LIITTEET	
	Liite 1. Ruskabileiden mainos	

Liite 2. Tapahtuman ilmoittautumiskaavake

Liite 3. Kuvauslupalomake

Liite 4. Ruskabileiden ohjelma ja aikataulu

Liite 5. Kuvausseinä

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme oli toiminnallinen ja järjestimme illanviettotapahtuman nimeltä Ruskabileet Kouvolan Vaakunan Aula-ravintolassa. Saimme opinnäytetyön aiheen Kouvolan Vammaisjärjestöjen Yhdistys ry:ltä. Heidän toiveenaan oli saada muodostettua säännöllisesti kokoontuva ryhmä vammaisille ja pitkäaikaissairaille nuorille aikuisille. Tilaajatahonne oli saanut monia yhteydenottoja siitä, että 19–30-vuotiaille kaivattaisiin omaa vapaa-ajan toimintaa. Työkentällä toimiessamme olimme havainneet, että aikuistuville vammaisille ei ole tarpeeksi heille kohdennettua toimintaa. Tällä ikäluokalla sosiaalisia vuorovaiikutustilanteita on vähän, sillä heillä ei välttämättä ole koulua, työtä tai harrastuksia.

Tapahtuman suunnittelu aloitettiin vuoden 2014 alussa ja Ruskabileet olivat syyskuun 2014 lopussa. Ruskabileiden lisäksi pidettiin Pitsailta-niminen jälleentapaaminen lokakuussa 2014 ryhmätoiminnan alkamisen vuoksi. Ruskabileiden päivän sisältö rakennettiin osallistujien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Ohjelmanumerot tukivat osallistujien sosiaalisten suhteiden syntymistä, osallisuutta ja ryhmäytymistä.

Keräsimme osallistujilta sekä heidän avustajiltaan suullista palautetta Pitsaillassa. Heidän mielestään tapahtuma oli onnistunut. Laajasta markkinoinnista huolimatta osallistujamäärä jäi tapahtumassa vähäiseksi, mutta ryhmätoiminnan kannalta osallistujien lukumäärä oli ihanteellinen. Tapahtuman ansiosta muodostui säännöllisesti kokoontuva ryhmä.

Opinnäytetyössämme teoriaosuus pohjautuu vammaisten ja pitkäaikaissairaiden aikuistumista tukeviin keinoihin vapaa-ajan toimintojen näkökulmasta. Kerromme muun muassa heidän hyvinvoinnin edistämisestä taiteen ja kulttuurin keinoin. Produktia esiteltäessä kerromme Ruskabileistä aina suunnittelusta arviointiin. Opinnäytetyön lopussa kuvaamme ammatillista kasvuamme projektin aikana.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAN KUVAUS

2.1 Lähtökohdat ja tarve

Suomen lain mukaan 18-vuotias on täysi-ikäinen ja vastuullinen teoistaan sekä päätöksistään. Täysi-ikäisyys ja aikuisuus eivät kuitenkaan ole sama asia. Monet nuoret etsivät itseään ja omaa paikkaansa yhteiskunnassa ennen kuin ovat valmiita aikuisuuden tuomiin haasteisiin ja vastuisiin. Nuoret matkustelevalta, kokeilevalta erilaisia työ- ja opiskelupaikkoja sekä etsivät omaa reittiään tulevaisuuden haaveisiinsa. Etsikkoajan jälkeen ihminen aloittaa itsenäisemmän elämän ja omaksuu oman asemansa yhteiskunnassa. Nuoruuteen kuuluva rajojen kokeilu jää pois ja elämä muuttuu seesteisemmäksi. Kehitysvaiheita on vielä tämänkin jälkeen mutta niistä tulee sisäisempiä ja yksilöllisempiä. Aikuisuuden jäsentymisen vaiheessa (20–40-vuotiaana) ihmisen elämä on täynnä sosiaalista ja yhteiskunnallista toimimista niin perheessä, työelämässä, ystävien kuin harrastusten parissa. Aikuisuuden kehitystehtäviä ovat muun muassa opiskelu, työ, elämäkumppanin valitseminen, matkustaminen, sekä itselle sopivien sosiaalisten ryhmien löytäminen. Kehitystehtäviin kuuluu myös sisäisiä muutoksia, kuten oman yksilöllisen minuuden etsintää. (Dunderfelt 2011, 84–97.)

Useilla vammaisilla nuorilla on samanlainen mahdollisuus toteuttaa itseään, kuten kellä tahansa nuorella. Vammaisella nuorella elämään sisältyy opintoja, ystävyysuhteita ja suunnitelmia omasta tulevaisuudesta. Heillä olevat rajoitteet kuitenkin hankaloittavat aikuisuuteen siirtymistä. Nuoruuden ja aikuisuuden taitoskohdassa esimerkiksi työn puuttuminen jättää suuren aukon arjen rutiineihin. Vammaiset nuoret jäävät helposti yhteiskunnassa väliinputoajiksi, koska he eivät välttämättä pysty ottamaan vastuuta elämästään. He tarvitsevat usein elämänhallinnassaan ulkopuolisen tukea. Itsenäistyvällä vammaisella nuorella on suuri riski syrjäytyä, koska sosiaaliset suhteet ovat vähäisiä, vapaa-ajan toimintojen piiri on kapea sekä oma-aloitteellisuus toteuttaa itseään on vajavaista. (Ahponen 2008, 198 – 202.)

Kohderyhmän halut ja toiveet eivät näy vapaa-ajan toiminnoissa. Harrastekerhojen teemat ovat lähtöisin järjestäjältä ja painottuvat usein muun muassa asiantunteluun tai lautapeliin pelaamiseen. (Henttonen 2004.) Kouvola-alueella on

suppeasti tarjolla vapaa-ajan toimintaa vammaisille nuorille aikuisille. Kouvolan kaupungin alueella muun muassa seurakunnat ja järjestöt järjestävät harrastekerhoja joihin voi osallistua sukupuoleen, ikään ja vammaan katsomatta. 18–30-vuotiaan nuoren aikuisen kiinnostuksen kohteet voivat olla hyvin erilaiset verrattuna alle 18-vuotiaaseen tai yli 30-vuotiaaseen. (Vapaa-ajan luotsi.) Toive oman ikäisten seurasta on tullut vammaisilta itseltään. Tätä näkemystä vahvisti tilaajatahonne, jossa kerhotoimintaa järjestettiin vain 12–18-vuotiaille erityislapsille.

2.2 Kohderyhmän kuvaus

Vammaisella ihmisellä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380, 2 §). Kehitysvamma voi johtua, joko raskausaikana olevista tekijöistä, synnytyksen yhteydessä tulleista vaurioista tai lapsuuden aikana olleista tapaturmista ja sairauksista. Joissakin tapauksissa kehitysvamman syytä ei tiedetä. Kehitysvamma diagnosoidaan ennen 18 vuoden ikää. Kehitysvamma on vaurio tai vamma, joka ilmenee ymmärtämis- ja käsityskyvyn alueella ja tämä vaikeuttaa jokapäiväistä selviytymistä arjesta. Kehitysvammoja on eriasteisia. (Kehitysvammaisten tukiliitto ry.)

Monilla kehitysvammaisilla ilmenee myös lisävammoja sekä liitännäissairauksia. (Kehitysvammaisten tukiliitto ry.) Pitkäaikaissairauksia on laaja kirjo aina astmasta epilepsiaan. Pitkäaikaissairaus rajoittaa ihmisen jokapäiväistä elämää, sillä siihen liittyy vakituista lääkkeitä käyttöä. (Makkonen & Pynnönen 2007, 225–226.)

2.3 Vammaisen nuoren aikuistuminen ja itsenäistyminen

Usein jo pienestä pitäen kehitysvammainen tottuu olemaan erityisen tuen ja avun tarpeessa. Hän on usein koko elämänsä ajan jollakin tasolla riippuvainen toisten ihmisten tuesta. Jopa lievästi kehitysvammaisten ihmisten elämässä

omaisten, ohjaajien, sekä avustajien osallistuminen ja tuki on suuressa merkityksessä. Usein kehitysvammaisen ymmärryskyky ei riitä siihen, että hän pystyisi täysin itsenäisesti ja vastuullisesti tekemään päätöksiään oman elämänsä toteuttamisesta. Erilaisissa asumisyksiköissä kehitysvammaisten itsemääräämisoikeutta painotetaan ja alan ammattilaiset tietoisesti ohjaavat kehitysvammaista ottamaan vastuun omasta elämästään. Kehitysvammaisen vaikutusmahdollisuudet omaan elämäänsä voivat olla huomattavasti heikommat kotona asuttaessa kuin asumisyksikössä. (Henttonen 2004.)

Kehitysvammaisille suunnattuja vapaa-ajan toimintoja on vähän ja niihin osallistuminen on riippuvaista lähipiiristä. Kotona asuessaan lopullinen päätösvalta on kuitenkin vanhemmilla. Päästäkseen esimerkiksi vapaa-ajan toimintoihin mukaan tai kaverin luo kylään, tarvitsee menoista sopia vanhempien kanssa. Kehitysvammainen nuori aikuinen ei iästään huolimatta osaa itse hakeutua vapaa-ajan toimintoihin, vaan tarvitsee tietoa niistä ja aikuisen ohjausta niihin liittymiseen. Kotona asuvien kehitysvammaisten haasteena on löytää ikäistänsä seuraa. Kaverisuhteiden solmimista vaikeuttaa se, että ainoat vapaa-ajan aktiviteetit ovat monesti samoja kuin vanhemmilla. (Henttonen 2004.)

Sosiaalistuminen tarkoittaa henkilön kasvua yhteisön jäsenyyteen. Sosiaalistumiseen sisältyy yksilön käytöksen muutosprosessi, joka toteutuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Sosiaalisen kehittymisen hidastavia tekijöitä tai esteitä ovat muun muassa toisten avustettavana oleminen, perheenjäsenten väliset riippuvuusongelmat, puhevamma, kommunikatiovaikeudet, erilaisten sosiaalisten tilanteiden vähäisyys, sosiaalisten suhteiden puute sekä yhteiskunnan kielteinen asennoituminen vammaisuuteen. Jos vammainen henkilö ei vastaa hänelle asetettuihin sosiaalisiin odotuksiin, hän saa vammaisen leiman. Leima voi vaikeuttaa tai katkaista yhdenvertaisen sosiaalisen vuorovaikutuksen. Aikuistuvan vammaisen identiteetti muotoutuu suhteessa hänen ympäristöönsä. Vammaisesta voi tulla aktiivinen ja toimiva jäsen sosiaaliseen ympäristöönsä vasta sitten, kun hän hyväksyy itsensä vammaisena. (Lampinen 2007, 64–146.)

Vanhempien suhtautuminen vaikuttaa merkittävästi nuoren aikuistumiseen. Vanhempien verratessa vammaisen lapsensa kehitystä normaaliin kehityksen kulkuun, he saattavat huomaamattaan asettaa liikaa paineita tai vaatimuksia

vammaiselle lapselleen. Tämä hankaloittaa vammaisen mielekästä aikuistumisprosessia. Toisaalta jotkut vanhemmat pitävät itseään asiantuntijoina vammaisen lapsensa elämässä eivätkä anna vammaisen tai muiden henkilöiden mielipiteille tilaa. Tällöin vammaisen saattaa jäädä paitsi tavallisen elämän tiedoista ja taidoista, jotka ei-vammaiset ihmiset oppivat huomaamattaan tehdessään asioita yrityksen ja erehdyksen kautta. Runsaan huolenpidon alaisena ollut vammaisen ei välttämättä ole tottunut huolehtimaan asioistaan. Hänen kanssakäyminen ja toiminta erilaisten ihmisten kanssa on ollut satunnaista ja vähäistä, joten hän ei ole kyennyt hankkimaan elinympäristössään samoja valmiuksia kuin muut nuoret. Henkilöllä ei ole muotoutunut riittävästi sosiaalisia taitoja, joiden avulla loisi kontaktin uusiin ihmisiin. Itsenäisen elämän aloittamisessa on tärkeää, että henkilö asettaa elämälleen tavoitteita ja tehtäviä. Tällöin hän on oman elämänsä aktiivinen ja tietoinen toteuttaja. Liiallisella tuella on negatiiviset vaikutukset ihmisen omatoimisuuteen. (Henttonen 2004; Lampinen 2007, 64–151.)

Vanhemmat ovat usein intensiivisesti huolehtineet kehitysvammaisesta lapsestaan, joten heille voi olla erittäin haastavaa antaa nuorella aikuiselle tilaa itsenäistyä. Vanhemmilla saattaa hämärtyä raja holhoamisen ja välttämättömän tuen antamisen välillä. Itsenäisen elämän saavuttamisen edellytyksenä on se, että ympäristö antaa mahdollisuuden aikuistua omaa tahtia. Vammaisen lähipiiriin tulisi hyväksyä normaalit aikuistumiseen liittyvät prosessit. Heidän tulisi arvostaa vammaisen omia valintoja. Vanhempien antamat neuvot ja rohkaisut ovat tärkeitä, mutta päätösvalta pitäisi säilyä vammaisella itsellään. Aikuistuva vammaisen nuori vertailee itseään usein ei-vammaisiin nuoriin, ja tämä voi aiheuttaa suurta turhautumista. Elämän mielekkääksi kokemisen kannalta vammaiselle olisi tärkeää päästä sellaiseen kaveripiiriin, jossa uskalletaan olla täysin oma itsensä. Vammaisen nuoren hyvää elämänlaatua lisäävät muun muassa ihmisten kohtaamiset, säännölliset tapaamiset, ystävät sekä vertaistuki. (Lampinen 2007, 148–153.)

Vammaisen nuoren itsenäistymistä ei määrittele hänen diagnoosinsa tai vammaansa vaikeusaste vaan se, kykeneekö hän luottamaan muihinkin ihmisiin kuin vanhempiinsa. Vammaisen aikuistumiseen liittyy samat ilot ja murheet kuin kenellä tahansa itsenäistyvällä nuorella. Itsenäistymisprosessiin kuuluu esimerkiksi kapinointia, irtiottoa arjesta ja vanhempien holhouksesta, monen-

laisia ystävyysuhteita, luvattomia kokeiluja, erehdyksiä, rakastumisia ja petty-
myksiä. (Lampinen 2007, 152–153.)

2.4 Vammaisten hyvinvoinnin edistäminen taiteen ja kulttuurin keinoin

Hyvinvoinnin osatekijät voidaan jakaa terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin, koettuun hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Hyvinvointia voidaan kokea niin yksilö- kuin yhteisötasolla. Yhteisötason hyvinvointiin kuuluvat esimerkiksi elinolot ja toimeentulo. Yksilölliseen hyvinvointiin puolestaan kuuluu: itsensä toteuttaminen, onnellisuus, sosiaaliset suhteet sekä sosiaalinen pääoma. Hyvinvoinnin määrittelemisessä ja mittaamisessa keskitytään entistä enemmän elämisen merkityksellisyyden arvostamiseen ja ihmissuhteiden korostamiseen. Hyvinvointia käsiteltäessä näkökulmaksi nousevat myös keinot huono-osaisuuden välttämiseksi. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2014; Kajanoja 2005.)

Taiteella ja kulttuurilla on positiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvoinnille. Taide ja kulttuuri tarjoavat elämyksiä ja tuottavat nautintoa, edistävät yhteisöllisyyden ja verkostojen muodostumista, lisäävät elinpiirin viihtyisyyttä, sekä niillä koetaan olevan yhteys hyvään terveyteen. Taidetta ja kulttuuria voidaan käyttää välineenä vaikeiden ilmiöiden ja asioiden kohtaamisessa. Taide mahdollistaa ihmisen kuulluksi tulemisen, sekä taiteen avulla ihminen pystyy tunnistamaan ja tutkimaan omia tunteitaan. Osallistavan taiteen avulla luodaan vuorovaikutuksellinen suhde ympäristöön. Hyvin onnistuessaan osallistavalla taiteella jätetään ikuisesti säilyvä muisto tunnemuistiin. (Häkämies 2013, 9–10.)

2.4.1 Valokuvaus

Ryhmän historiaa voidaan säilyttää ja koota valokuvoin sekä videomateriaalein (Kivelä & Lempinen 2010, 90). Valokuvausta käytetään usein keinona vahvistamaan vammaisten minäkuvaa ja itsetuntoa. Yhteiskunnassamme ei voida pitää itsestäänselvyytenä vammaisen ihmisen näkyvyyttä ja hänen myönteisiä kokemuksia minäkuvasta. Jollei näitä positiivisia kokemuksia saada, on vammaisen vaikeaa olla yhteiskunnan ja oman yhteisönsä tasavertainen jäsen.

Vammaiset ihmiset eivät välttämättä ole päässeet valokuvaajan valokuvattavaksi, joten monelle tämä merkitsee enemmän kuin arvaammekaan. Usein näkymätön vammainen kokee itsensä kerrankin tärkeäksi ja merkitykselliseksi yksilöksi. (Invalidiliitto 2014.)

2.4.2 Musiikki

Musiikki on käsitteenä monimerkityksellinen ja sen vaikutukset ihmisiin vaihtelevat tutkijoiden näkemyksissä. Toiset ajattelijat ovat sitä mieltä, että musiikilla manipuloidaan ihmisiä, mutta suurimman osan mielestä musiikilla on huomattavia parantavia vaikutuksia. Musiikki voi vaikuttaa ihmiseen fyysisesti, psyykkisesti, emotionaalisesti, sosiaalisesti sekä visuaalisesti. Se vaikuttaa ihmisen liikehtimiseen, joten määrätynlainen rytmi voi saada ihmisen liikkumaan tietyllä tavalla. Jotta musiikilla saataisiin parhaat mahdolliset vaikutukset hyvinvoinnin edistämiseen, tulee musiikkia valitessa huomioida muun muassa kohderyhmän ikä, sekä yhteiskunnan sosiaaliset- ja kulttuurisetilmiöt. (Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 13.)

Psykologisen näkökulman mukaan musiikki herättää tietynlaisia tunteita, voi laukaista ilmaisuvoimaisia käyttäytymismuotoja sekä aiheuttaa fyysisiä reaktioita. Erilaiset tempot ja sävelkorkeudet vaikuttavat ihmisten mielentiloihin. Esimerkiksi yhdistelmä nopea tempo ja korkea sävelkorkeus ilmentävät iloa ja mielenkuohua. Pedagogisen näkökulman mukaan musiikki voi toimia väli-teenä, jonka avulla ihmiset voivat päästä tunnepitoiseen kontaktiin toistensa kanssa. Yhteisten musiikillisten kokemusten ja osallistumisen kautta voidaan parantaa ryhmän keskinäistä vuorovaikutusta. Tanssi ja musiikki vahvistavat toistensa vaikutuksia. Kehon liikkeet voivat syventää musiikin havaitsemista ja päinvastoin. Musiikki voi parantaa ihmisen käsitystä omasta kehonkuvastaan. Musiikki voi toimia tanssin yhteydessä kommunikaatiovälineenä, joka mahdollistaa ihmisten välisten kontaktien luomisen sallivassa ilmapiirissä. (Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 36 – 47.)

2.4.3 Tanssi

Suuren tietosanakirjan mukaan tanssi on ajassa ja tilassa etenevä rytmillisten ruumiinliikkeiden sarja. Sitä esitetään yleensä soiton tai laulun säestyksellä, joskus myös ilman säestystä. (Suuri tietosanakirja 2001, 806.) Kuka tahansa voi nauttia tanssista ja sen myönteisistä vaikutuksista. Tanssinautinnon kokeamiseen ei vaikuta tanssijan ikä, koko, tausta tai terveydentila. Tanssia voidaan harrastaa yksin tai ryhmässä erilaisissa paikoissa. (Art Council England 2006; Suomen seuratanssiliitto ry.)

Tanssilla on monia positiivisia vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin, tämä korostuu tanssin yksilöllisessä kokemisessa sekä sen sosiaalisissa vaikutuksissa. Tanssin avulla voidaan lisätä itseluottamusta, kehittää sosiaalisia taitoja sekä vähentää syrjäytymisriskiä. Vuoden 2005–2006 liikuntatutkimuksen mukaan liikunnalla on suuri merkitys erityisryhmiin kuuluvien henkilöiden toiminta- ja työkyvyn ylläpitäjänä, sekä psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäjänä. Liikunnan merkitys erityisryhmien hyvinvoinnille voi jopa olla suurempi kuin muulle väestölle. (Art Council England 2006; Suomen seuratanssiliitto ry.)

2.5 Ryhmätoiminta ja ryhmäytyminen

Ryhmä määritellään tietyksi rajatuksi ihmisjoukoksi. Ryhmä on koossa joko ryhmätoiminnan toteuttamista varten tai jostakin muusta syystä, mutta tulee osalliseksi ryhmätoiminnasta. Ryhmäytymistä on ne prosessit, joilla tietty ihmisjoukko muotoutuu ryhmäksi. Erityistuen tarpeessa oleville ihmisille järjestetään ryhmätoimintaa esimerkiksi jonkin organisaation omana toimintana tai yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa. (Kivelä & Lempinen 2010, 28 – 29.) Ryhmätoiminnan kautta osallistujalla on mahdollisuus saada omaan elämäntilanteeseen uusia näkökulmia vertaistensa avulla. Ryhmässä toimiminen on vastavuoroista. Osallistuja saa itse tukea muilta ja samalla hän tukee toisia. Toiminnan kautta osallistujan omat voimavarat vahvistuvat. Ryhmätoiminnassa korostuvia arvoja ovat muun muassa innostaminen, aito kohtaaminen ja osallisuus. (Heikkinen & Levamo 2015.)

Ryhmäytymisessä on useita eri prosesseja. Näitä ovat muun muassa ryhmän ennakkoprosessi, aloitus sekä muotoutuminen. Ennakkoprosessi pitää sisälleen erinäisiä ryhmätoimintaan valmistelevia tehtäviä, kuten kartoitukset, valinnat ja toimintaympäristön rakentaminen. Osallistujien ryhmäytymisen edellytyksenä on heidän tutustuminen toisiinsa. Jotta uusien tuttavien tapaaminen on luontevaa, pitää tapahtuman ilmapiirin olla luottamuksellinen ja turvallinen. Uudessa tilanteessa toimiminen saattaa herättää epävarmuutta osallistujissa, jolloin he helposti vetäytyvät omiin oloihinsa osallistumatta tapahtuman toimintoihin. Helpottaakseen ryhmän muotoutumista tapahtumassa tulee olla kohderyhmän erityisvaatimuksia tietäviä henkilöitä sekä kokeneita esiintyjä. Henkilökunnan osaaminen, rauhallisuus ja luotettavuutta henkivä toiminta tuo ryhmään turvaa, sekä auttaa osallistujia hakemaan oman paikkansa ryhmässä. (Kivelä & Lempinen 2010, 33 – 36.)

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

3.1 Idean synty

Opinnäytetyön aiheena oli järjestää toimintaa nuorille aikuisille vammaisille ja pitkäaikaissairaille. Ensitapaamisessa tilaajatähon kanssa syntyi nopeasti ajatus suuremman tapahtuman järjestämisestä sellaisessa paikassa, jossa kohderyhmään kuuluvat eivät välttämättä ole päässeet käymään. Tapahtuma järjestettäisiin viikonloppuiltana huomioiden osallistujien kiinnostuksen kohteita.

Päätös musiikin ja tanssin täyteisestä ravintolaillasta oikeassa yökerhossa oli järjestämistä vaille valmis. Ohjelma tulisi olemaan mahdollisimman autenttista, kuten yleensä yökerhoissa. Ajatuksena oli järjestää elämyksellinen ilta.

3.2 Opinnäytetyön asetelma

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, jonka konkreettisena tuotoksena oli bile tapahtuman järjestäminen. Opinnäytetyö oli työelämäläh- töistä. Raportin teoriaosuudesta kävi ilmi se, miksi kyseinen tapahtuma järjes- tettiin eli mikä tapahtuman tarkoitus oli.

Lisäksi käsittelemme tapahtuman prosessin aina suunnittelusta toteutukseen. Ruskabileet-tapahtumalla oli monia piilomerkityksiä. Tapahtuman järjestämi- selle oli määritetyt tavoitteet ja tarpeet. Opinnäytetyössä käy ilmi se, miten Ruskabileiden kautta tuettiin vammaisten osallisuutta sekä edistettiin heidän ryhmäytymistä. Raportissa arvioimme myös toiminnallisen osuuden onnistu- mista.

3.3 Tavoitteet ja merkitys

Ruskabileiden tarkoituksena oli osallistaa 19 – 30-vuotiaat vammaiset ja pitkä- aikaissairaat vapaa-ajan toimintaan ja tutustuttaa toisiinsa. Tapahtuman tar- koituksena oli mataloittaa kynnystä lähteä mukaan uusiin harrasteisiin. Tavoit- teena oli aktivoida vammaisia ja pitkäaikaissairaita solmimaan sosiaalisia suh- teita vertaistensa kanssa. Halusimme tarjota heille tapahtumarikkaan illan, jota olisi mukava muistella vielä yhteisen tapaamisen merkeissä. Elämyksellinen ilta oli edullinen osallistujille. Tavoitteena oli järjestää tapahtuma mahdollisim- man pienillä kuluilla. Tapahtumassa esteettömyys mahdollisti osallistujien tu- lon ilman huoltajaa, avustajaa tai ohjaajaa.

Tapahtuman tuli toimia hyvänä alkusysäyksenä ryhmätoiminnalle. Tapahtu- man tulisi olla niin innostava, että jokainen osallistuja haluaisi kokoontua uu- sien tuttavien kanssa uudelleen. Ryhmäytymisen toteutuminen tilaisuudessa oli edellytys toiminnan jatkuvuudelle. Kerhon jatkuvuus oli tilaajatahonne päämäärä.

Tavoitteena oli saada tapahtumaan vähintään 20 osallistujaa. Suuren osallis- tujamäärän takaamiseksi markkinoinnille täytyi asettaa selkeät tavoitteet ja

päämäärät. Tärkeimpänä kriteerinä markkinoinnissa oli tavoittaa mahdollisimman laajasti kohderyhmään kuuluvia henkilöitä Kouvolan seudulta.

Opinnäytetyöllä tartuttiin kehittämisenpaikkaan vapaa-ajan toimintojen piirissä. Ikäryhmille kohdennettua harrastetoimintaa on hyvin vähän tarjolla. Vapaa-ajan harrasteet ovat usein avoimia kaikenikäisille ja tasoisille. Toivoisimme, että harrastetoimintoja järjestävät tahot oivaltaisivat sen, mikä merkitys vammaisille ja pitkäaikaissairaille on siitä, että he ovat ikäistensä seurassa ja toiminta on heille kohdennettua. Parhaimmillaan opinnäytetyö vastasi vammaisten ja pitkäaikaissairaiden tarpeisiin ja toiveisiin.

3.4 Prosessin kuvaus ja toteutustavat

3.4.1 Opinnäytetyön käynnistyminen

Opinnäytetyö käynnistyi tammikuussa 2014, kun otimme yhteyttä KVVY:n eli Kouvolan vammaisjärjestöjen yhdistys ry:n järjestösuunnittelijaan Mia Kalpaan sähköpostitse. Sähköpostin välityksellä sovimme tapaamisen, jossa pysyimme paremmin keskustelemaan kummankin osapuolen toiveista. Ensitaapaaminen oli helmikuun 2014 alussa.

Lähtökohtana toiminnalliselle osuudelle tilaajatahon puolesta oli se, että kutsuttaisiin koolle vammaisia ja pitkäaikaissairaita nuoria aikuisia mukavan yhdessäolon merkeissä. Tämän alkusysäyksen jälkeen toiminta jatkuisi ryhmätoimintana, jota järjestön edustajat vetäisivät. Meidän opinnäytetyön toiminnallinen osuus keskittyi aloituksena toimivan tilaisuuden suunnitteluun ja järjestämiseen. Jo ensitapaamisessa syntyi ajatus Kouvolan Aula-ravintolassa järjestettävästä diskosta. Pääidean synnyttyä alkoi tarkempi ideointi ja suunnitteluvaihe.

3.4.2 Tapahtumapaikkaan tutustuminen

Alkuvuosi 2014 kului suunniteltaessa tapahtuman sisältöä. Vaihdoimme ideoita ja ajatuksia järjestösuunnittelijan kanssa puhelimitse ja sähköpostitse. Vuoden 2014 huhtikuun ja toukokuun taitteessa tapasimme Hotelli Vaakunan Aula-ravintolassa. Tapaamisessa oli meidän lisäksi ravintolapäällikkö sekä KVV:n järjestösuunnittelija. Kokoontumisen yhteydessä tutustuimme Aula-ravintolan tiloihin esteettömyyden näkökulmasta, sekä kävimme läpi käytännön järjestelyitä. Ravintolalla oli valmiiksi yleiset esiintymisluvat, joten meidän ei tarvinnut niitä erikseen hankkia. Saimme myös luvan käyttää ravintolan äänentoistolaitteita.

Suunnittelimme tapaamisessa illan tarjoilua. Ajatuksena oli tarjota osallistujille helposti naposteltavaa ruokaa, joita olivat muun muassa täytetyt kolmioleivät, kanafileet, lihapullat, nakit, lohkopaperit, sekä erilaiset dippikastikkeet. Ruoan yhteyteen kuului myös lasillinen limonadia sekä jälkiruokakahvi ja suklaa. Ruokailutilanteesta ei haluttu liian virallista, vaan tunnelman tuli säilyä rentona koko illan ajan. Meidän tarkoituksena oli tarjota osallistujille mieluista syötävää, emmekä tarkoituksella kiinnittäneet huomiota ruuan terveellisyteen. Ravintola halusi pitää baarin avoinna saadakseen tuloja. Me olimme vastuussa osallistujista tuona aikana ja halusimme pitää alkoholin käytön turvallisissa rajoissa. Sovimme ravintolapäällikön kanssa, että baaritiskiltä saisi ostaa vain mietoja alkoholijuomia. Tapahtumapaikan varmistuessa ryhdyimme suunnittelemaan tapahtuman mainosta.

3.4.3 Markkinoinnin eteneminen

Tapahtumaa markkinoidessa käytimme termejä vammaiset ja pitkäaikaissairaat, sillä tämä mahdollisti laajemman kohderyhmän. Ennako-oletuksena oli se, että tapahtuman osallistujista valtaosa olisi kehitysvammaisia. Tapahtumassa huomioitiin muun muassa esteettömyys, jotta mahdollisimman moni pystyi osallistumaan tapahtumaan omasta kunnostaan huolimatta.

Mainosta hiottiin pitkän aikaa. Alkuun mainos oli hyvin pelkistetty, mutta viimeinen versio mainoksesta sisälsi jo yksityiskohtaisemmat kuvaukset illan ohjelmasta. Loimme erillisen sähköpostiosoitteen tapahtuman ilmoittautumisia varten. Vaikka mainokset olivat valmiina kesän kynnyksellä, aloitettiin markkinointi vasta loppukesästä. Syy tähän oli se, että halusimme välttää meidän mainoksen sekoittumisen kesätapahtumien ilmoitusten kanssa. Suoramarkkinointi valikoitui tavaksemme esitellä tulevaa tilaisuutta. Mainosta jaettiin Kouvolan kaupungin, Luhtikoti ky:n, ASPA:n sekä Carean asumisyksiköihin, erityisammattiotustoihin, Kouvolan kaupungin ja Carean päivä- ja työtoimintapaikkoihin, Parik-säätiölle, Kouvolan kaupungin vammaispalveluihin, Kausalan päivä- ja työtoimintaan, Henkilökohtaisen avun keskukseseen sekä kauppojen ilmoitustauluille. Asiaa mainostettiin myös Kouvolan Sanomissa, sekä ilmaisjakelulehdessä.

3.4.4 Tapahtuman viimeiset valmistelut

Toukokuun 2014 lopulla kokoonnuimme KVVY:n toimistoon Toimitila Veturiin tekemään lopullisia päätöksiä ohjelman sisällöstä. Kävimme läpi ravintola Fransmannin tekemän tarjoiluehdotuksen ja teimme viimeiset muokkaukset siihen. Kesän aikana tehtäviksemme muotoutui rintamerkkikoneen hankkiminen, kuvauspisteen suunnittelu, dj:n etsiminen, ohjelmanumeroiden suunnittelu, arpajaispalkintojen hankkiminen, lupakyselyt, ilmoittautumiskaavakkeiden teko, sekä avustajien rekrytointi. Järjestösuunnittelija sai omien verkostojensa kautta tapahtumaan valokuvaajan sekä juontajan.

Tapasimme kesän 2014 aikana pari kertaa KVVY:n toimistolla Mia Kalpan kanssa ja kartoitimme sen hetkiset tilanteet. Sovimme tapaamisissa ohjelman aikatauluista, ilmoittautumisen määräajasta, sekä kustannuksista. Opinnäytetyön tilaaja halusi järjestää mahdollisimman lyhyellä aikavälillä uuden kokoon-tumisen Ruskabileiden osallistujien kesken ryhmätoiminnan jatkuvuuden vuoksi. Jälleennäkeminen oli mainio tapa saada kerättyä osallistujilta suullista palautetta järjestämästämme tapahtumasta. Yhteistuumin päätimme järjestää muistelukerran tapahtumasta pitsan syönnin merkeissä. Pitsaillan järjestely ja vetovastuu oli järjestöllä.

Suurin osa valmisteluista ja työtehtävistä jäi elo–syyskuulle 2014. Ennen tapahtumailtaa kaiken tuli olla valmista. Näiden parin kuukauden aikana työskentely oli hyvin tiivistä ja yhteydenottoja eri tahoihin oli runsaasti. Esiintyjien kanssa vahvistettiin esiintymisaikataulut ja ohjelmansisällöt, avustajiksi tulevien henkilöiden kanssa käytiin läpi heidän työtehtävät, sekä valmistimme ja hankimme rekvisiittoja. 27.9.2014 tapahtumapäivän aamuna pääsimme koristelemaan Aula-ravintolaan iltaa varten.

Koko prosessin ajan olimme tiiviisti yhteydessä työmme tilaajaan. Yhteydenottoja eri tahoihin oli sähköpostitse ja puhelimitse aina alkuvuodesta tapahtumapäivään asti. Ruskabileiden jälkeen pidimme vielä Mia Kalpan kanssa loppupurkupäivän, jossa vaihdoimme mielipiteitä tapahtuman onnistumisesta.

4 TOIMINNALLINEN OSUUS

4.1 Ruskabileet

Ruskabileet järjestettiin Kouvolan Vaakunan Aula-ravintolassa 27.9.2014 kello 15–18 välisenä aikana. Paikalle oli kutsuttu 19 – 30-vuotiaita vammaisia ja pitkäaikaissairaita. Ohjelma alkoi kello 15.00 taikurin esityksellä ja 15.45 lavan otti haltuun tanssinopettaja. Päivän ohjelma jatkui ruokailulla, arvonnalla ja loppupuheella.

4.1.1 Ruskabileiden osallistujat

Ennako-oletuksena oli se, että suurin osa osallistujista olisi kehitysvammaisia. Ennakoilmoittautumisten perusteella oli odotettavissa viisitoista osallistujaa ja viisi heidän ohjaajaa. Valtaosa ennakkoon ilmoittautuneista oli hyvin omatoimisia kehitysvammaisia. Heidän joukossa oli myös kolme pyörätuolilla liikkuvaa henkilöä, joiden avuntarve oli muita suurempi. Positiivisena yllätyksenä osallistujamäärä nousi yhdeksällä, sillä tilaisuuteen saapui henkilöitä, jotka eivät olleet ennakkoon ilmoittautuneet. Tilaisuuteen mahtui mukaan, sillä

saimme Fransmanni-ravintolan kanssa sovittua useammasta ruokailijasta.

4.1.2 Ohjelmanumerot

Tapahtumamme kantavana teemana oli mukava yhdessäolo. Tapahtumassa oli huomioitu asiakasryhmän toiveet ja ohjelmassa oli tarkoin otettu huomioon esteetön osallistuminen, jolloin myös pyörätuolia käyttävät pystyivät osallistumaan kaikkeen toimintaan. Ohjelman avulla luotiin mahdollisimman autenttinen bile tapahtuma. Tämä mahdollistui antamalla ohjat ammattiesiintyjien käsiin. Ammattitaikurilla oli kunnia aloittaa tapahtuma omalla esityksellään. Taikurin esityksen tarkoituksena oli vapauttaa ilmapiiriä ja aktivoida osallistujia, esimerkiksi osallistamalla heitä esityksessään.

Ohjelma jatkui tanssiammattilaisen tanssinopetuksella. Tavoitteena oli luoda rento ilmapiiri tanssimalla yhdessä. Ideana oli ryhmäytyä tanssin avulla. Tanssin aikana osallistujilla oli matalampi kynnys tutustua toisiinsa.

Musiikista vastasi dj. Musiikki oli suunnattu ikäryhmälle sopivaksi. Ruskabileissä soivat viimeisimmät listahitit ja osallistujilla oli myös mahdollisuus esittää toiveitaan. Hyvän musiikin avulla luotiin puitteet onnistuneelle illalle.

4.1.3 Oheistoiminta

Ruskabileiden oheistoimintana olivat valokuvaus, rintamerkkien teko, ruska-pyörän pelaaminen, ruokailu sekä arvonta. Monipuolinen oheisohjelma takasi osallistujille virikkeellisen ympäristön. Aika ei kerinnyt käymään pitkäksi ja mielenkiinto pysyi koko ajan yllä. Tapahtuman ilmoittautumisten yhteydessä osallistujille oli lähetetty kuvauslupa-kaavake, jossa kysyttiin suostumusta kuvattavana oloon, sekä kuvien julkaisuun. Tapahtumassa oli valokuvaaja, joka otti jokaisesta osallistujasta kuvia kuvausseinää vasten. Kuvausseinän teemana oli syksyn ruska, ja tämä ilmeni väreissä sekä materiaaleissa. Valokuvaaja otti tilaisuudessa myös tilannekuvia ja videokuvaa. Jokainen kuvattava sai olla hetken ”valokeilassa” ja tuntea itsensä tärkeäksi, sekä huomioiduksi.

Ohjelmanumeroiden välissä oli taukoja, jolloin osallistujilla oli aikaa käydä tekemässä itselleen rintamerkki tai pelaamassa ruskapyörää. Osallistujat saivat itse suunnitella pinssinsä ja kirjoittaa oman nimensä siihen. Nimien näkyminen helpotti ihmisten tutustumista toisiinsa ja pinssi toimi yhdistävänä tekijänä tapahtuman osallistujien kesken. Lisäksi rintamerkin sai itselleen muistoksi tapahtumasta. Ruskapyörä vastasi yökerhojen rulettipeliä. Osallistujille jaettiin pelilipuke tapahtumaan saapuessa ja pyörää pääsi pyöräyttämään antamalla pelilipukkeen pelinhoitajalle. Peli tempaisi mukaansa ja herätti osallistujien mielenkiinnon. Monet saattoivat seurata uusien tuttavuuksien pelionnea ja huomaamatta tutustua uusiin ihmisiin.

Ruokailu sisältyi pääsymaksuun ja tilaisuudessa oli buffetpöytä, josta osallistujat saivat valita mieleisensä syötävät ruokailuhetken aikana. Ruokailussa ei ollut varattuja paikkoja ja jokainen valitsi oman ruokaseuransa. Ruokailu järjestettiin vasta ohjelmanumeroiden jälkeen, jolloin osallistujat pystyivät paremmin keskittymään itse esityksiin sekä ruokailuun. Ruokailun jälkeen oli vapaata aikaa, jonka pystyi hyödyntämään esimerkiksi tanssimalla. Vielä ennen kotiinlähtöä kaikki kokoontuivat saliin kuulemaan arvonnän tulokset. Jokainen osallistuja oli automaattisesti mukana pienimuotoisessa arvonnassa. Arvonta oli maksuton osallistujille. Arvontaa käytettiin mainonnassa houkutuskeinona. Arvonta pidettiin tilaisuuden lopussa, jotta kukaan ei lähtisi kesken kaiken kotiin vaan odottaisivat mahdollista voittoa. Arvonta toimi myös tilaisuuden loppuhuipennuksena.

4.2 Pitsailta

Pitsailta järjestettiin maanantaina 6.10.2014 kello 17 – 19. Jälleentapaamisen tarkoituksena oli saada Ruskabileiden osallistujat kokoontumaan uudelleen yhteen. Tilaisuudessa osallistujat pääsivät muistelemaan Ruskabileiden antia kuvien ja videomateriaalin avulla. Valokuvaaja oli koonnut kuvaesityksen iltaa varten, jota katseltiin pitsan syönnin lomassa. Varmistaaksemme, että mahdollisimman moni osallistui jälleentapaamiseen, Ruskabileissä otetun valokuvan sai vasta Pitsaillassa.

Pitsaillan lopussa osallistujat sopivat ryhmän kokoontumispäivät ja suunnittelivat niiden kertojen ohjelmaa. Ruskabileissä ei ollut suunnittelulle aikaa eikä ryhmätoiminnasta keskusteleminen olisi sopinut illan teemaan. Muisteluilta järjestettiin mahdollisimman pian bileiden jälkeen ja tällä tavoin osallistujat saatiin varmimmin kokoontumaan uudelleen yhteen. KVV:n tavoitteleman ryhmätoiminnan jatkuvuuden kannalta jälleentapaaminen osallistujien kanssa oli ensiarvoisen tärkeää. Jatkotapaaminen mahdollisti suullisen palautteen keräämisen Ruskabileistä osallistujilta ja heidän avustajiltaan.

5 POHDINTA

Tapahtuma meni palautteiden perusteella erittäin hyvin ja ryhmän tulevaisuus näyttää valoisalta. Osallistujilta eniten kehua saivat esiintyjät ja ruoka. Palautteiden kerääminen oli haastavaa, koska palaute piti kerätä suullisesti tarkoin kohdennetuilla kysymyksillä. Suurin osa osallistujista oli luku- ja kirjoitustaidottomia eikä palautteen keruun tarkoituksena ollut tehdä kenenkään oloa kiusalliseksi. Osallistujilta saadusta palautteesta merkityksellisimmäksi nousivat heidän eleet, ilmeet ja positiiviset reaktiot. Tapahtumasta intoutuneet osallistujat kyselivät jo uusia Ruskabileitä. Osallistujilta saatu palaute oli tärkeää, mutta meidän työtä ajatellen relevanttia tietoa saatiin tapahtumaan osallistuneilta avustajilta ja työkentältä. Kehuja tuli tapahtuman edullisuudesta. Pääsymaksuun sisältyi kaikki tarpeellinen eikä oheistoiminnasta tarvinnut maksaa erikseen. Kiitosta saatiin myös päivän sisällön kohdentamisesta osallistujille. Koko päivässä oli huomioitu erityisryhmän toiveet ja tarpeet. Työkentältä kuulimme kommentteja tapahtuman tarpeellisuudesta, koska samankaltaisia tilaisuuksia järjestetään liian vähän.

Suurimmaksi kehityshaasteeksi palautteiden ja omien huomioittemme perusteella nousi markkinointi. Vaikka mainosta jaettiin laajalle alueelle, se ei silti tavoittanut kaikkia. Heikoiten tavoitettiin kotona asuvat vammaiset ja pitkäaikaissairaat. Heidän tavoittamattomuus harmitti meitä eniten, sillä tapahtuma olisi ollut ensiarvoisen tärkeä heille. Kotonaan asuvilla menot ovat riippuvaisia vanhemmista. Omatoimisilla yksinään asuvilla vammaisilla ja pitkäaikaissairailta haasteena osallistumiselle saattoi olla syrjäytyminen. Heillä voi olla suuri kynnys lähteä turvallisesta omasta kodista mihin tahansa tapahtumaan. Uskallusta ja halua ei ole tarpeeksi uusiin asioihin osallistumiseen. Kotona asuvien

osallistumattomuus oli meille jo ennalta arvattavissa. Tähän haasteeseen pyrimme vastaamaan markkinoimalla tapahtumaa eri kanavissa ja laajalla alueella. Valitettavasti tämä ei kuitenkaan riittänyt. Jälkikäteen ajateltuna emme olisi pystyneet silti sen parempaan. Tapahtuma perustui vapaaehtoisuuteen ja jokaisella oli oikeus myös kieltäytyä.

Osallistujia saatiin suurimmaksi osaksi asumisyksiköistä, mutta silti koimme, että osallistujamäärät jäivät yksikköjen määrään nähden pieneksi. Aluksi tapahtumasta oltiin kiinnostuneita ja lähtijöitä oli henkilökunnan mukaan useita. Kuitenkaan suulliset lupaukset eivät näkyneet ilmoittautumisissa. Jälkikäteen tiedustelimme syitä, mihin innokkuus katosi. Vastauksista kävi ilmi, että kukaan työntekijöistä asumisyksiköissä ei ottanut asiaa hoitaakseen. Mainos jäi henkilökunnan työpöydille, eivätkä asukkaat välttämättä tienneet tulevasta tapahtumasta. Toisena ongelmana olivat asumisyksiköiden resurssit. Viikonloppuisin ei ollut varaa irrottaa henkilökuntaa perustyöstä mihinkään ylimääräiseen. Mainonnassa olisimme voineet panostaa siihen, että olisimme henkilökohtaisesti käyneet asumisyksiköissä esittelemässä kohderyhmälle tapahtumaa. Siihen kuitenkin resurssit eivät olisi riittäneet, sillä tapahtuman järjestäminen itsessään vei paljon aikaa. Laajempi markkinointi oli myös kustannuskysymys, eivätkä tapahtuman budjettiin olisi mahtuneet esimerkiksi matkakorvaukset.

Oman näkemyksemme mukaan tapahtuma oli onnistunut. Saimme järjestettyä hyvin autenttisen tilaisuuden yökerhossa. Tavoitteeksi asettamamme osallistujamäärä toteutui. Ryhmätoimintaa ajatellen Ruskabileiden osallistujamäärä oli ihanteellinen. Kerhotoimintaa olisi ollut haastavaa järjestää esimerkiksi 50 henkilölle. Suunnittelemamme tapahtuman sisältö tuki osallistujien osallisuutta ja sosiaalisten suhteiden solmimista. Osallistujat itse kertoivat saaneensa tapahtumassa uusia kavereita. Monet kokivat ylpeyttä itsestään, esimerkiksi uskaltamallaan osallistua ohjelmanumeroihin. Yksi päätavoitteista oli saada osallistujista muodostettua säännöllisesti kokoontuva ryhmä. Ryhmätoiminta toteutui ja nuorten aikuisten ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa mukavan yhdessäolon merkeissä.

Opinnäytetyöprosessi oli pitkäkestoinen, ja siihen sisältyi moninaisia työtehtäviä. Meillä oli vastuu tapahtuman järjestämisestä ja sen onnistumisesta, vaikka lopullinen päätösvalta oli tilaajatahollamme. Meillä oli suuri luottamus

osaamiseemme, sillä käytännöllisyys oli meidän vahvuutemme. Meidän aikaisemmat työkokemukset edesauttoivat toimimaan luontevasti ja asiakaslähtöisesti erityisryhmiin kuuluvien henkilöiden kanssa. Mielestämme vastasimme hyvin työelämän esittämiin tarpeisiin. Asiakkaiden tarpeet pystyttiin parhaiten huomioimaan toiminnallisella opinnäytetyöllä, sillä pääpaino koko opinnäytetyössämme oli Ruskabileet-tapahtuma. Opinnäytetyössämme korostui asiakastyön osaamiseemme. Loimme ammatillisen vuorovaikutussuhteen osallistujien kanssa, jonka avulla osallistimme heitä mukaan päivän toimintaan. Huomioimme asiakkaiden toiveet ja tarpeet yksilöllisesti. Lisäksi pyrimme opinnäytetyöllämme edistämään erityisryhmiin kuuluvien henkilöiden tasa-arvoisuutta verrattain muihin nuoriin aikuisiin. Opimme opinnäytetyön aikana suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan projektina ollutta Ruskabileet-tapahtumaa. Haastavinta prosessissa oli päätöksien teko, sillä asioita tuli aina tarkastella useasta näkökulmasta ja lopullinen hyväksyntä tarvittiin aina tilaajataholta. Epävarmuutta opinnäytetyössämme loi kokemattomuus toimia vastuuhenkilöinä. Johtamistyössä toimimisesta meillä ei ollut aikaisempaa kokemusta. Opinnäytetyöprosessin aikana opimme luottamaan omiin kykyihimme ja seisomaan näkemystemme takana.

LÄHTEET

Ahponen, H. 2008. Vaikeavammaisen nuoren aikuistuminen. Sosiaali- ja terveyden tutkimuksia 94. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.

Art Council England. 2006. Dance and health – The benefits for people of all ages. Saatavissa: <http://www.artscouncil.org.uk/media/uploads/documents/publications/phpN0GNFD.pdf> [viitattu 24.2.2015].

Bojner-Horwitz, E. & Bojner, G. 2007. Mielihyvää musiikista. Helsinki: WSOY.

Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOYpro Oy.

Heikkinen, A. & Levamo, P. 2015. Vertaisryhmätoiminta ja nuorten ryhmätoiminta. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Päivitetty 31.3.2015. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyomenetelmat/vertaisryhmatoiminta-ja-nuorten-ryhmatoiminta> [viitattu 8.4.2015].

Henttonen, P. 2004. Seksuaaliterveyden edistämisen strategiat. Lähteeseen viitattu teoksessa Kirkkomäki, P. Turvataitokasvatusta kehitysvammaisille. Kehitysvammaisten tukiliitto ry. Saatavissa: <http://www.kvtl.fi/fi/ammattisivut/paattyneet-projektit/enemman-otetta-omaan-elamaan/kehitysvammaisuus-ja-seksuaalisuus/turvataitoa/> [viitattu 2.3.2015].

Häkämies, A. 2013. Osallistavaa taidetta tarvitaan. Teoksessa: Malte-Colliard, K. & Lampo, M. (toim.) Voimaa taiteesta – Malleja taiteen soveltamiseen hyvinvointialalla. Tampere: Tammerprint Oy, 9–10.

Invalidiliitto. 2014. Vammaiset muuttuvat näkyviksi Kuvat kertovat –valokuvana näyttelyssä. Invalidiliiton lehdistötiedote. Päivitetty 6.11.2014. Saatavissa: <http://www.mynewsdesk.com/fi/invalidiliitto/pressreleases/vammaiset-muuttuvat-naekyviksi-kuvat-kertovat-valokuvanaeyttelyssae-1079678> [viitattu 11.2.2015].

Kajanoja, J. 2005. Mitä on hyvinvointi?. Tilastokeskus. Päivitetty 25.8.2005. Saatavissa: http://www.stat.fi/tup/kuntapuntari/kuntap_3_2005_hyvinvointi.html [viitattu 24.2.2015].

Kehitysvammaisten tukiliitto ry. Tietoa kehitysvammasta. Saatavissa: <http://www.kvtl.fi/fi/kehitysvamma-> [viitattu 13.1.2015].

Kivelä, V. & Lempinen, J. 2010. Arki hallintaan – Nuorten ryhmätoiminnan ohjaaminen. Turenki: Jaarli Oy.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380.

Lampinen, R. 2007. Omat polut! – Vammaisesta lapsesta täysvaltaiseksi aikuiseksi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Makkonen, K. & Pynnönen, P. 2007. Pitkäaikaissairaus ja nuoruus – haastava yhtälö. Duodecim. 123:225-30. Saatavissa: <http://www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo96235.pdf> [viitattu 14.1.2015].

Suomen seuratanssiliitto SUSEL ry. 2006. Liikuntatutkimus 2005–2006. Saatavissa: <http://www.susel.fi/artikkelit/liikuntatutkimus.php> [viitattu 4.2.2015].

Suuri tietosanakirja. 2001. Helsinki: WSOY.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2014. Keskeisiä käsitteitä. Päivitetty 29.9.2014. Saatavissa: <http://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/keskeisia-kasitteita> [viitattu 24.2.2015].

Vapaa-ajan luotsi. Kouvolan kaupungin internetsivut. Saatavissa: <http://www.kouvola.fi/index/vammaiselle/vapaa-ajanluotsi.html> [viitattu 13.1.2015].

RUSKABILEIDEN MAINOS

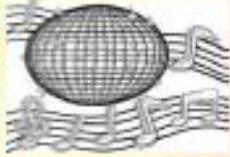

Ruskabileet

27.9.2014 klo 15-18

Kouvolan Vammaisjärjestöjen yhdistys ry järjestää yhteistyössä Kouvolan Vaakunan Aula -ravintolan kanssa **Ruskabileet**-tapahtuman 19-30-vuotiaille erityistä tukea tarvitseville (vammaisille ja pitkäaikaissairaille) nuorille aikuisille.

Bileissä luvassa:

- discoilua
- hyvää musiikkia
- tanssin opetusta Janne Outisen johdolla
- pientä suolaista naposteltavaa
- illan arvonnassa pääpalkintona: **risteilylahjakortti**
- rentoa ja mukavaa yhdessäoloa sekä kaikkea muuta mukavaa...

Tulethan sinäkin mukaan menoon ja meininkiin!

Sisäänpääsy 10 euroa. (sisältää naposteltavat). Jos haluat nautiskella Aula-ravintolan virvokkeista otathan käyttörahaa mukaan.

Ilmoittautumiset 2.9. mennessä ruska.bileet@gmail.com tai puhelimitse toimistosihteerille p. 0443114210

Laitamme sinulle vastauksena tarkemman ilmoittautumiskaavakkeen.

Tervetuloa!

TAPAHTUMAN ILMOITTAUTUMISKAAVAKE

Ilmoittautuminen Ruskabileisiin

Perustiedot

Osallistujan nimi:

Ikä:

Osoitetiedot:

Puhelinnumero:

Huoltaja tai yhteyshenkilö

Nimi:

Puhelinnumero:

Terveystiedot ja avuntarve

Allergiat ja erityisruokavalio:

Tulen tapahtumaan oman avustajan kanssa

_____ kyllä   _____en

Tarvitsen tapahtumassa avustajan järjestäjien puolelta

_____ kyllä   _____en

Asiat, joissa osallistuja tarvitsee avustusta, millaista:

KUVUUSLUPALOMAKE

Kuvauslupa

Tarkoituksenamme on valokuvata päivän tapahtumia ja teettää jokaiselle osallistujalle valokuva muistoksi päivästä. Valokuvia katsellaan myös lokakuussa järjestettävässä yhteistapaamisessa, jossa muistellaan Ruskabileiden antia. KVV pyytää lupaa käyttää valokuvia julkaisuissaan. Henkilötietolaki edellyttää, että henkilön kuvan julkaisemiseen on saatava kuvattavan suostumus. Pyydämme suostumustanne kuvaamiseen ja kuvien julkaisuun KVV:n viestinnässä. Noudatamme kuvamateriaalin käytössä ja sen julkaisussa voimassa olevaa lainsäädäntöä, sekä eettisesti hyväksyttäviä periaatteita. Voitte antaa lupanne myös ainoastaan valokuvaamiseen ilman julkaisulupaa KVV:n tiedotteissa. Tällöin kuvia julkaistaan ainoastaan lokakuussa pidettävässä yhteistapaamisessa, jolloin saatte bileissä otetun kuvan mukanaan.

Kuvaus- ja julkaisulupa

Nimi:

Saa kuvata ja julkaista kuvia KVV:n viestinnässä Saa kuvata mutta kuvia ei saa julkaista Ei saa kuvata

Paikka ja päiväys

Allekirjoitus ja nimenselvennys:

RUSKABILEET

Muistathan käydä bileiden aikana valokuvassa, tekemässä itsellesi pinssin sekä pelaamassa Ruskapyörää.

OHJELMA:

- klo 15.00-15.45 Markku Purho esiintyy
- klo 15.45-16.15 Janne Outisen
tanssinopetus
- klo 16.20-17.45 Ruokailu ja vapaata
hengailua
- klo 17.50 Arvonta
- klo 17.55 Loppupuhe

**Tavataanhan taas ma 6.10
klo 17-19
Toimitila Veturissa
mm. kuvien katselun merkeissä.**

KUVAUSSEINÄ

